TONY SAMUELSSON
KAFKŮV PAVILON
ARGO

KAFKŮV PAVILON

Ukázka elektronické knihy

Tony Samuelsson
Kafkův pavilon

ARGO

Překlad této knihy finančně podpořila Švédská umělecká rada.

KULTURRÅDET

Přeložila Jana Holá

Kafkapaviljongen
Czech edition © Argo, 2017
Copyright © Tony Samuelsson 2014
Translation © Jana Holá, 2017
Cover Art © Martin Radimecký, 2017

ISBN 978-80-257-2052-3 (váz.)
ISBN 978-80-257-2135-3 (e-kniha)

Beatě navždy

„Je-li něčí životní dílo založené na tom, že autor bezohledně rozprodává sám sebe v naději, že tím pomůže rozšířit obzory sobě i jiným, pak očividně nemůže nic namítat proti tomu, že ho jednoho dne jiní využijí ke stejnému účelu. Naopak vědomí, že bude i po smrti sloužit svému poslání, by mělo být pro něj zdrojem uspokojení."

Stig Dagerman

1
Statek ve Farstě

Květen 1976

Bylo léto a strýček Leif řekl, že se půjdeme koupat k jezeru. V dospělosti Sigge na ten výlet vzpomínal jako na dobrodružství, na první opravdovou cestu z města. Jeli tramvají na stanici Skanstull, tam nasedli na autobus a dorazili na opuštěnou zastávku u hlavní silnice poblíž Hökarängenu. Nebylo to víc než nějakých sedm osm kilometrů, ale Siggemu se zdálo, jako by je řidič vezl někam daleko za město, kde bylo nebe modravější a mezi stromy podél příkopu profukoval svěží větřík. Pamatoval se na vysoký dub u zastávky a stádo krav, které hluboce bučely a dívaly se na ně velkýma očima z ohrady na protější straně silnice. Autobus jel dál přes kopec směrem k Södertörnu, bylo to počátkem třicátých let, několik desetiletí před tím, než byla okresní silnice rozšířena na moderní autostrádu.

Strýček Leif se rozhlédl kolem sebe, ze zvyku si prohrábl tmavé ulízané vlasy, než se rozhodne, co dál, pak si přehodil ruksak přes rameno a vyrazil. Zabalili si plavky a ručníky, knížky, gumový míč, noviny, krabici s žemlemi, plecháčky a termosku se šťávou. Sigge si nasadil světle hnědý batůžek, který se mu pohupoval na zádech. Vrátili se kousek cesty po kraji silnice, než Leif zabočil na úzkou lesní pěšinu, která vedla kolem vršku dolů k jezeru. Pod nohama mu podkluzovaly obnažené kořeny stromů, viděl lesklou vodní plochu a pár střech domů jako cihlově červené skvrny v zeleni.

„Tak tady máme tu nádheru," vydechl Leif. „Co ty na to, vyhovuje?"

Sigge rychle skopnul sandály, rozběhl se trávou a vzápětí zabořil chodidla do světle šedého písečného pásu, omývaného vodou. Leif shodil ruksak na zem a zadíval se na jezero, pak ukázal dál přes záliv na pár domků s bílou fasádou a molo, tam a zpátky spolu doplavou, než léto skončí, mrknul na chlapce.

Sigge pokaždé pocítil pronikavou radost, když mezi stromy uviděl tu světlou louku na břehu jezera mezi stromy, k níž vedly tajné, i když

prošlapané pěšiny, které nebyly mezi křovím a lesíkem skoro patrné. Učil se plavat ve vodě jen metr hluboké, prskal a lapal po dechu a přitom slyšel Leifův klidný hlas a neustále cítil, jak mu podpírá břicho dlaní, na tu pomoc ale snadno zapomněl, když se soustředil na to, aby plul na hladině a dělal správná tempa. Když se Leif zrovna nekoupal, sedával často ve stínu a četl si, Sigge si vybavoval jeho bílá stehna a mohutné žilnaté paže. Vzpomínal si na Leifův smích a lesklé zuby. Bylo to jejich místečko na koupání, ale nebyli tu sami, občas se z lesíku vynořili hubení chlapi a bledé ženské s přátelským výrazem ve tváři, prohodili s nimi pár slov a pak se usadili v uctivé vzdálenosti. Všiml si, že dospělí vždycky vstupují do vody bez váhání, jako by učinili nezvratné rozhodnutí, rozráželi hladinu s majestátně nataženým krkem a Siggemu se na okamžik zdálo, že se užuž musí potopit, ale oni přesto pluli na hladině. Dospělí uvolněně konverzovali a plavali dál pomalými, důstojnými tempy. Nikdy nelapali po dechu, když se nalokali vody ve vlnkách, ani neplácali rukama a nohama jako on.

Odpoledne přijel z druhé strany autobus a odvezl je zpátky do Södermalmu v centru města. Koncem léta už se Sigge dokázal udržet na hladině sám, výskal radostí, když pochopil, že ho tempa unesou a nepotopí se. Za několik let, v létě 1935, si strýček půjčil z dílny, kde pracoval jako montér a svářeč, automobil. Jedné slunečné, slámově žluté neděle je všechny tři vzal autem na výlet, Siggeho s bratrem a s maminkou. Poprvé v životě jel autem, ve vzpomínkách zářil tmavě zelený lak a Sigge nemohl spustit oči z Leifovy ruky, jež spočívala na krásném knoflíku řadicí páky. Leif zaparkoval auto na Krukmakargatan před číslem osm a na ten okamžik byla celá rodina hrdá. Sigge si vzpomínal, jak vyjeli na Ringvägen a velkou rychlostí přejeli most Skansbron, pod nímž se na černé vodě u zdymadla houpalo pár lodiček. Leif šikovně manévroval autem a maminka se bez přestání smála tomu, jak střihá zatáčky, když nabrali rychlost. Projeli kolem jatek a rozlehlých vilových čtvrtí, provoz zhoustl, ale Sigge věděl, že brzy zase prořídne, jakmile minou Lesní hřbitov a přiblíží se k rodinným domkům v Gubbängenu. Silnice vedla svěžími hájky a podél otevřených polí a strýček byl v dobrém rozmaru, neustále otáčel hlavu a vtipkoval s kluky a díval se na ně i na maminku veselým pohledem, s doširoka otevřenýma očima. Sigge si vybavil, jak strýček na chvíli sundal ruce z volantu se slovy „buď, anebo“. Siggemu se sevřel žaludek strachy a všichni zatajili dech, když auto pomalu klouzalo k příkopu u kraje silnice, ale ještě než se malý bráška rozbrečel, Leif se zase se

Ukázka elektronické knihy

smíchem chopil volantu. Maminka strýčkovi naoko vyčinila, lehce ho šťouchla pěstí do ruky a pak se všichni úlevně rozesmáli. Byl krásný den a okolní zemědělská krajina jim přišla dokonalá. Tentokrát máme namířeno do Farsty, řekl Leif, když zpomalil a zabočil na užší štěrkovou cestu, kde rostla v příkopu vysoká tráva.

„Už to není daleko," ujistil je. „Jezero, kde se vykoupeme, leží kousek od starého statku."

Sigge strýčka Leifa obdivoval, jak mu jde práce od ruky. Byl hodný a zároveň nepředvídatelný, mohli jste se ho zeptat na cokoli a vždycky měl pohotově odpověď. I když byl tak silný, Sigge s bráškou ho vždycky přeprali, povalili na zem a lechtali, dokud nevybuchl smíchy. Jízda po klikaté silnici mezi vysokými stromy, které se nad nimi skláněly jako střecha, Siggeho bavila, ale přesto se jemu i bráškovi ulevilo, když auto najednou z toho zeleného tunelu vyjelo a objevila se rozlehlá ohrada, kde se pásl dobytek. Na silnici byli sami.

„Teď něco uvidíte, kluci," pronesl Leif spokojeně. „Teď přijde železniční přejezd. Jsme na správné stopě."

Sigge se protlačil dopředu, aby lépe viděl, a zahlédl v ohradě klusat koně. Před nimi se zvedala vysoká zeď z kamení a hlíny, automobil pomalu mířil směrem k viaduktu, který se před nimi objevil. Leif opatrně vjel do krátkého tunelu a vyprávěl jim, že projíždějí pod jednokolejnou železnicí. Sigge pozoroval kamenné kvádry zčernalé vlhkem a pevně zasazené do klenby. Po druhé straně náspu se táhla opuštěná silnička, přejeli ji a pokračovali dál krajinou prozářenou sluncem, před nimi prosvítaly červené střechy velkých stodol. U jedné z nich Leif prudce zabočil a pak jel dál podél červeného plotu. Za vysokými dřevěnými vraty se konečně objevil ten statek, o kterém Leif mluvil. Byla to žlutě natřená dřevěná usedlost obklopená mohutnými stromy. Po obou stranách domu stály sytě červené hospodářské budovy, které rámovaly velký štěrkový plácek bez jediného stromu.

Auto se kodrcalo dál po hrbolaté lesní cestě, která vypadala jako mýtina vykácená v bujném porostu, a pak Leif zastavil. Vzal si ruksak a košík se svačinou a vedl je po úzké pěšině kolem velké stodoly. Šli mlčky husím pochodem a brzy se před nimi otevřel výhled na statek. Sigge napočítal na střeše tři komíny, na zdi svítily světlé okenice a uprostřed vedlo k pootevřeným dvoukřídlým dveřím vysoké kamenné schodiště. Ve vzpomínkách seděl právě toho dne uprostřed na schodech ve slunečním svitu plavovlasý chlapec a sledoval je pohledem. Když mu Siggeho mladší bráška zamával a něco zavolal, chlapec zvedl ruku a zamával jim na pozdrav. Sigge se Leifa zeptal,

kdo v tom domě bydlí, a ten mu odpověděl, že bohatí sedláci, kteří chovají skot na maso. Šli po cestičce dál kolem skalky, až jim statek zmizel z dohledu.

Mezi všemi těmi neznámými vůněmi Sigge rozeznal vůni jezera, ještě než ho spatřil. Vylezli na šedé balvany, kde bylo víc místa. Pocítil hrdost při pohledu na svou krásnou maminku, které se nikdo nevyrovnal, na její rozpuštěné tmavé vlnité vlasy pod letním kloboučkem, na silná lýtka a boky vlnící se pod letními šaty s krátkým rukávem. Na kopci se vynořil větrný mlýn, čistě fyzická křehkost lopatek mlýna ho vyděsila a malý bráška, který neustále něco mlel, také najednou zmlkl. Chvíli se na mlýn dívali, cítil, jak ho bráška chytil za ruku, a Leif s maminkou mezitím sešli dolů ke břehu. Aby překonal vlastní strach, namluvil bráškovi, že v mlýně našli v zimě dva zmrzlé sourozence, mrtvé dětské tváře byly těžce znetvořené hady, co tam nahoře žijí. Sigge si tu neděli bude pamatovat navždy, byl to šťastný den, v duchu před sebou viděl šťastnou rodinku u vody. Možná se mu ta scéna vryla tak silně do paměti kvůli polorozpadlému větrnému mlýnu, který viděl dětskýma očima. Měl v sobě srdcervoucí, smutnou krásu. Vypadal jako obrovská dřevěná slánka, tyčící se proti čistému, jasně modrému nebi s nehybnými větrnými lopatkami bez plachet, jako by věděl, že je už jen popelem a stínem zašlých časů.

Více než čtyřicet let poté, počátkem léta roku 1976, seděl Sigge Eriksson na statku ve Farstě a cítil na tváři vítr. Zahradou občas zavál mírný vánek od protáhlého jezera a zlehka se opřel do stinné terasy, na níž seděl na obyčejné dřevěné židli. Když se jako kluk koupal v jezeře Magelungen, nikdy nespatřil stranu statku obrácenou k vodě. I když hrozně rád předváděl, jak umí plavat, na tak dobrodružnou plavbu se nikdy vydat neodvážil. Aby spatřil zahradu statku, musel by uplavat pěkný kus na hloubce a kolem malého útesu, který vystupoval z vody, a po celou dobu by ho provázel ten mlýn nahoře na kopci. Něco divného na tom polorozpadlém mlýnu a jeho dětská nevinnost mu v tom zabránily. Dnes už dobře chápal, proč ho jako malého chlapce takový zážitek děsil.

Před domem stál malý vyřezávaný zahradní stolek, u něhož si Sigge do obyčejného sešitu zapisoval vzpomínky, které už delší dobu nemohl vyhnat z hlavy. Když tiše formoval slova, cítil v sobě stále náladu spojenou se zážitky z dětství. Snažil se v duchu znovu vyvolat obrázek své mladé maminky, ze které vyzařovala smyslnost i v podomácku ušitých hořčicově žlutých šatech s červenými puntíky a zapínáním

na knoflíčky po straně, viděl ji, jak se prochází po Farstě, naslouchá ptačímu zpěvu a raduje se ze svěžího vzduchu. Její letní klobouk se širokou krempou proti slunci. Myslel na strýčka Leifa, který mu brzy vstoupil do života a stal se štědrým tatínkem, kterého by s bratříčkem jinak nikdy neměli.

Jeden z řady vysokých balzámových topolů kolem domu poskytoval dostatečnou ochranu před jarním sluncem, Sigge seděl nakloněný nad stolem v bleděmodré bavlněné košili, dlouhých bílých kalhotách a světle šedých plátěnkách. Od mládí byl hrdý na své tmavě plavé vlnité vlasy, které ještě před pár lety tvořily hustou hřívu s šedými pramínky nad ušima, ale brzy poté, po týdenním literárním kongresu v Římě, prořídly a zešedivěly. Nechal si od svého starého kadeřníka kudrny ostříhat, takže teď nosil krátký sestřih a byla mu zima na hlavu, na slunci se bíle leskla jako chmýří pampelišky. Jeho obličej si zachoval měkké a poddajné rysy, ještě když mu bylo hodně přes čtyřicet, takže vypadal spíš jako mladík než muž ve středních letech, ale teď po padesátce se v něm vyryly hlubší vrásky, tváře měl propadlejší a celkově byl ztuhlý. Párkrát si loknul vody. Přestal téměř úplně kouřit, ale pořád s sebou nosil cigarety ve stříbrném pouzdru, kterého se v kapse rád dotýkal. Všiml si, že když přestal kouřit, hlas se mu zjemnil, byl spíše tlumenější než slabší, vhodný pro tichou konverzaci v užším kruhu, chyběla mu pronikavá intenzita, díky níž řada jeho kolegů spisovatelů dokázala svou přítomností zaplnit celou místnost.

Bylo mu třiapadesát, byl střední postavy, hubený, s úzkými rameny. Už se neobešel bez brýlí na čtení, které mu seděly na špičce nosu. Venkovská idyla na statku ve Farstě se rozkládala jen patnáct kilometrů od nejstarších stockholmských ulic, kolem města se rozrůstaly nové okrajové čtvrti a přímo na jih vedla dálnice a metro až k Hökarängenu. Narůstal počet automobilistů, kteří vyžadovali stále další prostor na parkování. Počet obyvatel se také neustále zvyšoval a byly zapotřebí nové školy, nemocnice a obchodní centra. Pár starých chalup a statků zůstalo samozřejmě zachováno jako pozoruhodné artefakty, spolu s moderními řadovými domky a výstavnými bílými bytovými domy, které pronikaly stále dál do lesa. Když dálnici prodloužili až k Trångsundu a Skogåsu, vyrostla ve Farstě západně od silnice Nynäsvägen první vilová čtvrť a skupinka věžáků na polích statkářů, které stát vyvlastnil už v padesátých letech.

Se ženou vídali tyhle orientační body v krajině už z dálky. Vzadu na kopcích za železniční tratí se městští územní plánovači zastavili:

sem a dál už ne, ale nikdo v okolí tomu předsevzetí nevěřil. Říkalo se, že stará Farsta je odsouzena k zániku, za deset let volně se pasoucí dobytek z krajiny zmizí.

Na statku u jezera Magelungen už bydleli téměř třináct let. Když se do něj na podzim 1963 nastěhovali, město jim připadalo daleko. Na jaře téhož roku zvolili Siggeho do nově ustaveného parlamentu a začala jeho zářná literární kariéra ve službách státu. Když se čirou náhodou dozvěděl, že je statek ve Farstě na prodej, koupil ho bez váhání, aniž by si místo předtím prohlédl nebo se poradil s Reginou. Volby z něj udělaly majetného člověka a Sigge ten dům chtěl vlastnit, mezi ním a starým dřevěným stavením existoval jakýsi vztah. Realitní makléř ho varoval, že minulý nájemce nechal nemovitost zpustnout a zahrada je zarostlá. Viděl ji před sebou: porost z předchozích let, vysoká tráva, neroubované jabloně, oprýskané barvy, zrezlé okapy a moře kopřiv všude kolem. Uvést statek do dobrého stavu vyžadovalo velké investice, a proto byla cena velmi výhodná. Stará křídla a hospodářské budovy, bývalá sýpka, stodoly, garáž a domek zahradníka byly téměř na spadnutí a makléř se ještě zmínil, že okna jsou ve špatném stavu a střechou zatéká.

Zjevně to bude ještě horší, pomyslel si Sigge, ale přesto ho jistota neopustila. Je to pěkná dřevěná usedlost ze starých časů a dům potřebuje majitele, který se o něj bude starat a myslet to vážně, tvrdil realitní makléř se stejně vážnou tváří. Když se Sigge nakonec zeptal na větrný mlýn, dozvěděl se, že to je mlýn holandského typu a dosud na kopci stojí, ale chybí mu už lopatky a je tak rozpadlý, že by se měl strhnout, nebo možná spíš na místě podpálit a nechal shořet, aspoň makléř si to myslel. Nedaleko od něj, pokračoval, najdete žulový kámen s vytesanými pohanskými runami, který zubu času odolal lépe. Možná ho už viděl? Ještě ne.

Podepsal závaznou kupní smlouvu dvacet minut poté, co vstoupil do kanceláře, a požadovanou cenu zaplatil hotově. K nemovitosti patřilo mnoho akrů luk a orné půdy, tu hodlal, tak jako předchozí majitel, nadále pronajímat místním sedlákům, kteří tady už dlouho chovají dobytek. Vzpomněl si, že hned po koupi potkal Henryho Olofssona, který ho žertem nazýval feudálem, velmožem, co si pořídil větší pozemky, než vůbec dokáže zrakem přehlédnout.

Sigge odložil pero na voskovaný šedý papír, aby si ruka na chvíli odpočinula. Rád pracoval venku, po tváři se mu rozlil úsměv při pohledu na prostou krásu sörmlandské krajiny, která ho brala za srdce. Smyslový prožitek první fantastické zeleně je čirý zázrak, pomyslel si,

krajina mu připomínala starobylou živou bytost, v jejímž nitru bzučel hmyz, štěbetali vrabci a pěnkavy a ve vzduchu se vznášela směsice nerozlišitelných vůní. Dole na břehu jezera žily kachny a potápky, postavil tam molo a chodil je pravidelně krmit. Na jaře bývala voda žlutá, sladkokysele páchla a listy leknínů se nedaly rozlišit od hladiny, po které pluly. Každý rok postoupilo rákosí o krok dál od břehu, vysoké olše natahovaly svěží zelené větve nad vodu a dub stál na svém místě jako dřív, mohutný a majestátní. Měl rád to přirozené venkovské ticho a klid vpodvečer, když s Reginou veslovali v loďce po jezeře, motorové čluny tu byly zakázané.

Zadíval se na svou ženu. Dřepěla u záhonku a sázela květiny u staré kamenné zídky, kde rostly původní růžové růže, lilie a pivoňky. Měla zrzavé vlasy a zářivé tmavé, mechově zelené oči. Jako vždy byla bledá, ale při práci jí tváře trochu zčervenaly, celý den chodila v bílých šortkách a žluté podprsence od plavek. Došel pro slaměný klobouk a přiměl ji, aby si ho nasadila. Tlačila před sebou kolečko plné květin, které se měly přesadit, a obě kočky se jí motaly pod nohama a hledaly ve vysoké trávě ptáčky, ale většinou nacházely jen právě vylíhnuté mouchy a motýly, které chytaly jen zřídka.

Sigge psal rukou, popsal už čtrnáct laciných papírových sešitů. Ten, do něhož zrovna psal, uchovával v sekretáři v pracovně, ale všechny ostatní ležely v bezpečnostní schránce v Obchodní bance. Byl to jediný rukopis, který kdy uchovával v trezoru. Ty sešity ho stály čím dál víc sil, nejprve to byl jen takový impuls, se kterým si pohrával, když měl čas. Teď už se každý den těšil, až bude moct psát do sešitu, cítil přitom takovou radost a chuť do práce, že začínal zanedbávat jiné projekty, které ho ve srovnání s tímhle přestaly lákat. Měl by dokončit nový román, kterého měl jen půlku, napsat nějaké články, diář měl plný nekonečných, nudných povinností. Žádali po něm názory v politické práci, zodpovídal za úkoly ve výborech a komisích, občas se musel ukázat na veřejnosti, uspořádat tiskovou konferenci, představit návrh, který prosazuje severský klub v parlamentu, poskytovat rozhovory a jezdit na konference. Občas podnikl na přání čtenářů týdenní turné. Když musel kvůli tomu odjet a celé dny sešit neotevřel, cítil, jak je jeho obsah pro něj důležitý.

Nechoval žádné přehnané naděje, že to bude jeho nejlepší dílo a způsobí v literárních kruzích senzaci. Dobře věděl, že jej nikdy nebude moct číst na veřejnosti a že se jej nikdo neodváží vydat, pokud nedojde k nečekaným společenským změnám, tím si byl jistý, a tak si přestal lámat hlavu nad tím, jak bude dílo přijato. Většinou vznikalo

bez velkého úsilí, protože psal lehce, nekomponoval román, ale zapisoval, co ho právě napadlo. Šlo o jakousi mozaiku textů, střípky paměti, studie osobností, zkoumání prostředí a nástin scén. Ve snech se mu vraceli pozapomenutí přátelé a kamarádi, většina z nich už byla mrtvá, ale ve snu ožili a promlouvali k němu. Vedl sám se sebou dlouhé diskuse o duchu doby, politice, umění a historii. Konce nedohlédl. Nemělo to žádný samozřejmý začátek, ani teď, když se zadíval do dávné minulosti, nedokázal určit, kde se to s celou jeho zemí a s ním samotným zvrtlo. Neexistoval žádný jasný okamžik, kdy by mohl říct, že se jeho vlast stala ze dne na den živnou půdou pro diktaturu. Ale vyprávění v sobě mělo vnitřní náboj díky prostému faktu, že se pokoušel složit obrázek historických událostí, který byl od vstupu Švédska do německé mocenské sféry vlivu po skončení světové války od základů zkreslený. Historické knihy, denní tisk, politické spisy, umění, film a záplava beletrie samozřejmě změnily porážku demokracie v logický řetězec oslnivých vítězství nacionalistických politiků a přirozené vůle švédského lidu. Když Churchill spolu s marxisticko-židovskou propagandou už na politický zdravý rozum Švédů ztratil vliv, přimkli se v souladu s duší severské rasy a přirozeným založením k bratrskému německému lidu a jeho Vůdci, k vítězné straně.

Sigge k tomuto útlaku sám přispěl, podřídil se skutečnosti a nutnosti. Učinil to v hlubokém zoufalství a teď cítil potřebu něco udělat. Jednou napsal podobný text ve formě vynuceného uznání oprávněnosti postavení vítězné strany. Teď chtěl přidat historii poražených, kterou dosud nikdo nevyprávěl, ale také proto, aby vysvětlil vlastní činy – kdyby musel někdy kvůli nim stát v soudní síni, a teď už nepochyboval, že k tomu jednou dojde, ať už za jeho života či po smrti. Pokládal obsah těchto sešitů za svůj životopis, který by stejně musel jednou pod tlakem napsat, aby ukázal, že je hoden onoho velkého politického obratu, co dříve nebo později čeká spisovatele, který se v rozporu se svým svědomím podřídil totalitní ideologii. Posledních pár let pozoroval náznaky nové situace, možná to byly stíny jiné společnosti, které si pomalu prorážely cestu pod tím nablýskaným povrchem, nazývaným duchem doby. Ve svém okolí si všímal, že čím dál tím víc lidí mluví o čtyřicátých letech, kdy se moci chopili pravicoví nacionalisté a národní socialisté, jako o „době temna“. Dokonce zaslechl i odvážnější výrazy jako „státní převrat“ nebo „okupace“, které naznačovaly, že „doba temna“ ještě neskončila. Slovník se radikálně změnil, ještě před pár lety bylo nemyslitelné nazývat tuto dobu jinak než „osvobození“ nebo rázně jako „bojové roky“.

Ukázka elektronické knihy

Síla, která držela všechno pohromadě, se pomalu začíná uvolňovat, pomyslel si. Dokonce i tisícileté diktatury dříve či později padnou. Překvapilo ho, že si s tím nedělá těžkou hlavu: Co nás po národním socialismu čeká? Liberální svobody a práva, demokracie, nebo chaos, násilí a anarchie? Možná monarchie, nebo nějaká nová, dosud nepoznaná totalitní moc? Říkal si, jestli se nezbláznil, nebo je jediný, kdo si toho všiml? Byly to jen představy? Nebo se i jiní jasnozřiví spisovatelé na venkově vyznávali ze svých hříchů, které řadu let jako by neexistovaly, nebo se pokoušeli oživit zážitky a zkušenosti, které museli zachytit na papír, aby vůbec existovaly?

Popsal další polovinu stránky a pak se uvelebil na židli a znovu se na svou ženu zadíval. Zamávala mu a on demonstrativně pozvedl džbán, naplnil sklenku na stole šťávou a přiložil ji k ústům. Těšilo ho sledovat ji pohledem, rád se na ni díval, když pracovala na zahradě. Měl rád jejich každodenní život, který pokojně plynul a dodával mu klid. Po chvíli vyšla k němu a usedla na židli, celá udýchaná a zpocená ve tváři. Sundala si slamák, vlasy jí ve slunci zářily světlými a měděnými odstíny, husté vlnité kadeře jí spadaly na ramena a na záda. Nalil jí šťávu. Prsty s hlínou za nehty sevřela sklenici a jako dítě lokala šťávu.

„Ještě?“

„Jen trochu.“

Podala mu sklenici, dolil jí.

„Jak to jde? Trochu ti začínají červenat ramena. Vezmi si něco na sebe.“

Přikývla.

„A co ty?“

„Jde to, dneska mám šťastný den. Snažil jsem se vybavit si ten letní den ve třicátých letech, když jsem sem přišel poprvé.“

„Poprvé do Farsty? No tohle.“

Pila hlubokými, chtivými doušky a oba pozorovali zahradu. Sluneční svit se zrcadlil v dálce na vodní hladině třpytící se mezi jabloněmi v plném květu. Vysoko nahoře švitořily vlaštovky, které se na baňaté střešní tašky statku každoročně vracely. Trochu se ušklíbl, nadechl se a zase vydechl.

„Bolí tě ruka? Přinesu ti trochu ledu.“

„Díky, ale není třeba. To přejde.“

„Už ses rozhodl?“

Nechápavě se na ni zadíval. „Nakonec tam vždycky jdeš a většinou toho nelituješ,“ pronesla Regina. „Možná letos přijede i Jünger. Už se staly podivnější věci.“